

– Avrupa Birliği Maddi Hukuku –

2. Ders:

AB Kurumsal Hukukunun Maddi Hukuk ile ilgili Konuları:
AB'nin Kurumları, AB Hukukunun Kaynakları & AB'de Yargısal
Koruma (Davalar ve Temel İlkeler)

PROF. DR. İLKE GÖÇMEN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU ANABİLİM DALI

JEAN MONNET CHAIR

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1

1

Sunuş Planı

Kurumlar

- Özellikle Komisyon ve ABAD

Kaynaklar

Davalar

- Özellikle İhlal Davası ve Ön Karar Prosedürü

Temel İlkeler

- Özellikle Öncelik İlkesi ve Doğrudan Etki İlkesi

2

2

1

Avrupa Birliği'nin Kurumları

Avrupa Parlamentosu

Avrupa Birliği Zirvesi

Konsej

Komisyon

Avrupa Birliği Adalet Divanı

Avrupa Merkez Bankası

Sayıřtay

3

3

Komisyon

Oluşumu

Yetkileri

4

4

2

Komisyon / Oluşumu

Üye Sayısı

- Komisyon, her üye devletin birer vatandaşından oluşur.

Üyelik Yöntemi

- Komisyon, beş yıllık bir dönem için görev yapar.
- Ana hatlarıyla AB Zirvesi, Konsey ve Avrupa Parlamentosunun başat rol oynadığı bir usul ile atanır.

5

5

Komisyon / Yetkiler

Yürütme/İdare/Bütçe/Dış İlişkiler

Gözetim

- Komisyon, üye devletlerden birinin AB hukukuna uygun hareket etmediği kanısına varırsa ihlal davası prosedürü çerçevesinde meseleyi ABAD önüne götürerek AB hukukunun ihlalini tespit ettirebilir.

6

6

3

İç Pazar ve Komisyon

Komisyon, iç pazar (*bu dersin kapsamı*) ile ilgili olarak özellikle gözetim yetkisi çerçevesinde öne çıkmaktadır.

- AB iç pazar hukuku ile ilgili meselelerden bir kısmı, Komisyonun açtığı ihlal davaları aracılığıyla çözümlenerek açıklığa kavuşmuştur.

7

7

Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD)

Oluşumu

İç Örgütlenişi

İşleyişi

Yetkileri

8

8

4

ABAD / Oluşumu

ABAD

- Adalet Divanı
- Genel Mahkeme

Adalet Divanı

- Her üye devletten gelen bir hâkimden oluşur.
- On bir hukuk sözcüsü Adalet Divanına yardımcı olur.

Genel Mahkeme

- 1 Eylül 2019 ile birlikte her üye devletten gelen iki hâkimden oluşacaktır.

9

9

ABAD / İç Örgütlenişi

Adalet Divanı

- Genel Kurul
- Büyük Daire (On Beş Hâkim)
- Beş Hâkimli Daire
- Üç Hâkimli Daire

Her bir dava, belirli kriterler çerçevesinde ilgili yargılama biriminde görülür, ancak ortaya çıkan karar "Adalet Divanı Kararı" olur.

10

10

5

ABAD / İç Örgütlenişi

Genel Mahkeme

- Büyük Daire (On Beş Hâkim)
- Beş Hâkimli Daire
- Üç Hâkimli Daire
- Bir Hâkimli Daire

Her bir dava belirli kriterler çerçevesinde ilgili yargılama biriminde görülür; fakat ortaya çıkan karar "Genel Mahkeme Kararı" olur.

11

11

ABAD / İşleyişi

ABAD, kurucu antlaşmaların öngördüğü davalara bakar.

- (Bkz. ilerideki davalar başlığı)

Bu davalar, Adalet Divanı ve Genel Mahkeme arasında bölüşülmüştür.

- (İhlal davası ve ön karar prosedürü **Adalet Divanı** tarafından görülür.)

Her bir mahkeme, yani Adalet Divanı ve Genel Mahkeme kendi Usul Kuralları çerçevesinde hareket eder.

- Genel Mahkemenin kararları Adalet Divanı önünde temyiz edilebilir.
- Adalet Divanının kararları (olağanüstü yargı yolları saklı kalmak kaydıyla) **kesindir!**

12

12

ABAD / Yetkileri

ABAD, *yargı yetkisi* kullanır ve bu yönden sınırlı, zorunlu ve münhasır yetkiye sahiptir.

Sınırlı yetki uyarınca

- ABAD, ancak kurucu antlaşmalar ile kendisine verilen yetkilerin / yargı yetkisi başlıklarının sınırları içerisinde hareket eder.

Zorunlu yetki uyarınca

- üye devletler, AB'ye üye olmakla birlikte ABAD'ın yargı yetkisini de kabul eder.

Münhasır yetki uyarınca

- üye devletler, kurucu antlaşmaların yorumu veya uygulanması ile ilgili bir uyumsuzluk konusunda antlaşmalarda öngörülenler dışında bir çözüm yöntemine başvuramaz.

13

13

İç Pazar ve ABAD

ABAD, AB hukukunun yorumlanmasında ve uygulanmasında hukuka riayet edilmesini sağlar.

- AB iç pazar hukukunun kayda değer bir kısmı, ABAD'ın özellikle *ihlal davası* ve *ön karar prosedürü* üzerinden verdiği kararlar aracılığıyla **oluşmuştur** denilebilir.

14

14

Avrupa Birliği Hukukunun Kaynakları

Birincil Hukuk

- kurucu antlaşmalar, kurucu antlaşmaları değiştiren antlaşmalar, katılım antlaşmaları

Yazılı Olmayan Hukuk

- AB hukukunun genel ilkeleri ile uluslararası teamül hukuku

AB Temel Haklar Şartı

AB'nin Uluslararası Anlaşmaları

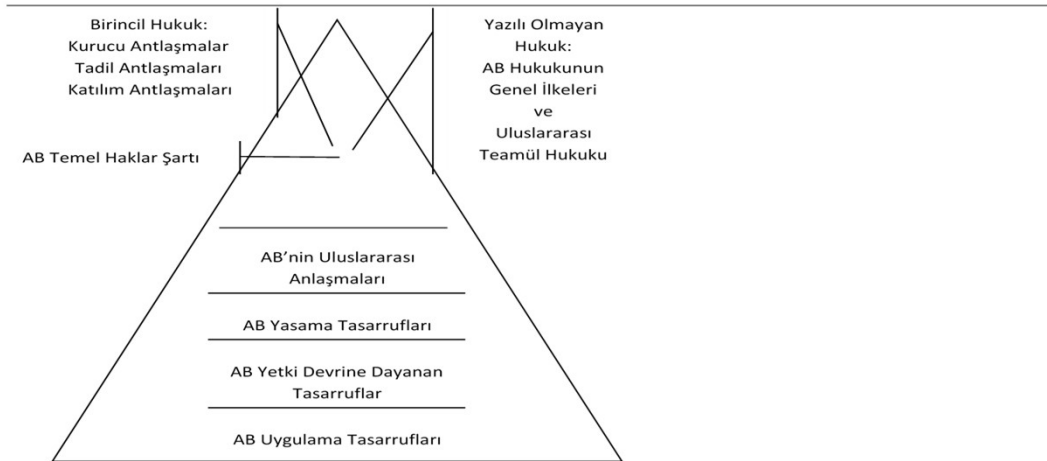
İkincil Hukuk

- AB kurum tasarrufları (yasama tasarrufları, yetki devrine dayanan tasarruflar, uygulama tasarrufları)

15

15

Avrupa Birliği Hukukunun Kaynakları Normlar Hiyerarşisi

16

16

İç Pazar ve Avrupa Birliği Hukukunun Kaynakları

Dört temel serbestîye, yani malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımına dair hükümler

- *Kurucu Antlaşma* (AB'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma / ABİHA) içinde yer alır.
- Dolayısıyla bu hükümler, (yazılı olmayan hukuk ve ABTHŞ ile birlikte) normlar hiyerarşisinin *en tepesinde* yer alır.

17

17

Davalar (Başlıcaları)

İhlal Davası

İptal Davası

İhmal Davası

Tazminat Davası

Personel Davası

Ön Karar Prosedürü

18

18

İhlal Davası: Öz (ABİHA md. 258-260)

Davacı

- Komisyon veya Üye Devlet(ler)

Davalı

- Üye Devlet

Davanın Konusu

- AB hukukunun ihlali

Davanın Sonucu

- AB hukukunun ihlal edilip edilmediğinin tespiti

19

19

İhlal Davası

İhlal Davası ve/veya Prosedürü Yönünden Ön Tespit:
"İhlal"ın Anlamı

İhlal Davası Prosedürü

İhlal Davası: Karar ve Sonuçları

20

20

10

İhlal Davası ve/veya Prosedürü Yönünden Ön Tespit: “İhlal”in Anlamı

AB hukukunun tüm bağlayıcı kaynakları ihlale konu olabilir.

- Dolayısıyla Kurucu Antlaşma (AB'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma / ABİHA) içinde yer alan dört temel serbestî hükümleri de ihlale konu olabilir!..

İhlal, üye devlet tarafından yasama, yürütme veya yargı aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

21

21

İhlal Davası Prosedürü

Komisyon başlatabilir.

- Esastır...

Üye Devlet başlatabilir.

- Öncelikle Komisyona başvurduktan sonra...

22

22

11

İhlal Davası: Karar ve Sonuçları

Tespit Hükümü: ABAD, ilgili üye devletin antlaşmalar uyarınca yükümlülüğünü yerine getirdiğine veya getiremediğine karar verir.

Hüküm bağlayıcı nitelik taşır.

Divan, bir üye devletin belirli önlemler almasına yönelik herhangi bir karar verebilir mi?

- Hayır!

Divan, bir ulusal mevzuatı Birlik hukukuna aykırı bulursa onu geçersiz kılabilir mi?

- Hayır!

23

23

İç Pazar ve İhlal Davası

Bir üye devlet temel serbestî hükümlerinden herhangi birisine aykırı hareket ediyor olabilir.

Komisyon (veya bir başka üye devlet), bu nedenle o devlete karşı ihlal prosedürü başlatarak ardından ihlal davası açabilir.

Adalet Divanı, böylelikle somut uyuşmazlık yönünden ilgili temel serbestî hükümünün ihlal edilip edilmediğini tespit edebilir.

Bu karar, AB iç pazar hukukunun açıklığına kavuşmasına yardımcı olacaktır.

24

24

Sistemin İşleyişine İlişkin Örnek (1): İhlal Davası

Avusturya v Almanya (Case C-591/17)

- Almanya, 2015 yılında yürürlüğe giren mevzuatı ile otobanlar dahil, federal yolları kullanan taşıtlar için bir «altyapı kullanım harcı» getirmiştir.
- Almanya'da kayıtlı taşıt sahipleri, 130 Avroyu geçmemek üzere, 1 yıllık olarak bu harcı ödemekle yükümlü tutulmuştur.
- Almanya dışında kayıtlı taşıt sahipleri; 10 günlük (25 Avroya kadar), 2 aylık (50 Avroya kadar) veya 1 yıllık (130 Avroya kadar) olarak bu harcı ödemekle yükümlü tutulmuştur.
- Almanya'da kayıtlı taşıt sahipleri, motorlu taşıt vergisi öderken, ödedikleri altyapı kullanım harcı miktarında indirim hak kazanmaktadır.
- Avusturya, Alman hukukunun AB iç pazar hukukuna, özellikle malların ve hizmetlerin serbest dolaşımına aykırı olduğu gerekçesiyle Almanya'ya karşı ihlal davası açmıştır.

25

25

Ön Karar Prosedürü (ABİHA md. 267)

Ön Tespitler

Başvuruya Konu Olabilecekler (Yorum Yönünden)

Başvuru Yapabilecekler

Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü (Yorum Yönünden)

- Birlik Hukukuna İlişkin Soru
- Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü

Karar ve Sonuçları (Yorum Yönünden)

26

26

Ön Karar Prosedürü: Ön Tespitler

Temyiz ile Başvuru arasındaki farklar

- (1) Temyiz, davanın taraflarının inisiyatifindedir.
 - Başvuru, ilgili mahkemenin inisiyatifindedir.
- (2) Temyiz mahkemesi, dava hakkında bir karar vermekte ve alt mahkemenin kararını kaldırabilmektedir.
 - Başvuru mahkemesi, dava hakkında kararı vermek üzere başvuran mahkemeye konuyu geri göndermektedir.

Öyleyse ABAD ile ulusal mahkemelerin ilişkisi nasıl tanımlanabilir?

- (a) hiyerarşik ilişki
- (b) işbirliği ilişkisi
- Yanıt: (b)

27

27

Başvuruya Konu Olabilecekler: Yorum Yönünden

ABAD'a göre:

- ön karar prosedürünün işlevi, “[Birlik] hukuk sisteminin bir parçasını oluşturan tüm hükümlerin [Birlik] çapında bir örnek uygulanışını ve bu hükümlerin yorumunun çeşitli üye devletlerce bu hükümlere verilen yoruma göre farklılaşmamasını sağlamak”tır.

AB hukukunun *tüm* kaynakları

- **Dolayısıyla** Kurucu Antlaşma (AB'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma / ABİHA) içinde yer alan dört temel serbestî hükümleri!..

28

28

Başvuru Yapabilecekler

Ön karar başvurusu yalnızca “üye devlet mahkemesi” tarafından yapılabilir.

- “AB üyesi devlet”
- “mahkeme”
 - AB hukuku kavramıdır.
 - Ölçüt: “yargısal işlev” görmektir.

29

29

Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü / Birlik Hukukuna İlişkin Soru (Yorum Yönünden)

Ulusal mahkeme, ister alt ister nihai mahkeme olsun, birlikte aranan iki koşul sağlanırsa ön karar prosedürüne başvuru hakkına sahip olur ve/veya yükümlülüğünü üstlenir:

- (i) Ulusal mahkeme, Birlik hukukunun yorumu ile ilgili bir *sorun* ile karşılaşmalıdır.
 - Davanın tarafları ortaya koyabilir, ulusal mahkeme re’sen tespit edebilir.
- (ii) Ulusal mahkeme, kendi kararını vermek için bu soruna ilişkin bir (ön) *karara* gerek duymalıdır.
 - Ölçüt: «potansiyel olarak sonuç üzerinde rol oynamak»

30

30

Başvuru Hakkı ve/veya Yükümlülüğü / Yorum Yönünden

Yalnızca Başvuru Hakkına Sahip Mahkemeler

- Alt ulusal mahkeme, yani kararlarına karşı kanun yolu açık bir mahkeme, ön karar prosedürüne isterse başvurur.

Başvuru Hakkına ve Yükümlülüğüne Sahip Mahkemeler

- Nihai ulusal mahkeme, yani kararlarına karşı kanun yolu kapalı bir mahkeme, kural olarak, ön karar prosedürüne başvurmakla yükümlüdür.

31

31

Karar ve Sonuçları: Yorum Yönünden / Yorum ile Uygulama Arasındaki Fark

Ön karar prosedürü çerçevesinde

- ABAD, AB hukukunu *yorumlar*.
- Ulusal mahkeme, -önündeki davaya AB hukukunu uygulamaya karar verirse- bu yorum ile bağlı olarak AB hukukunu *uygular*.
 - Yorumun nerede bitip uygulamanın nerede başladığı her zaman çok net değildir.

32

32

Karar ve Sonuçları: Yorum Yönünden / Karar ve Sonuçları

«İçtihat Hukuku Niteliği»

- Her bir üye devlet mahkemesi, *ABAD daha sonraki bir kararı ile dönmediği müddetçe* ön karar prosedürü çerçevesindeki önceki kararlar ile bağlı sayılır.

33

33

İç Pazar ve Ön Karar Prosedürü

Bir ulusal mahkeme temel serbestî hükümlerinden herhangi birisinin yorumu ile ilgili bir sorun ile karşılaşabilir ve kendi kararını vermek için bu soruna ilişkin bir (ön) karara gerek duyabilir.

Bu mahkeme alt mahkeme ise ön karar prosedürüne başvuru hakkı vardır, üst mahkeme ise kural olarak ön karar prosedürüne başvuru yükümlülüğü altındadır.

ABAD, ön karar prosedürü çerçevesinde ilgili temel serbestî hükmünü *yorumlar*.

İçtihat hukuku niteliği gereği bu karar (yorum), ABAD daha sonraki bir kararı ile dönmediği müddetçe, bütün üye devlet mahkemelerini bağlar.

Bir başka ifadeyle bu kararlar (yorumlar), AB iç pazar hukukunun *içeriğini oluşturmaktadır* şeklinde nitelendirilebilir.

34

34

17

Sistemin İşleyişine İlişkin Örnek (2): Ön Karar Prosedürü

Gebhard Davası (Case C-55/94)

- Alman Bay G., 1977 yılında Stuttgart Barosuna kayıtlı avukattır.
- Bay G., 1978 yılında İtalya'ya yerleşmiştir.
- Bay G., 1978-1989 arası avukat bürolarında ortak veya ortak üye olarak mesleki etkinlik sürdürmüştür.
- Bay G., 1989 yılında İtalya'da kendi bürosunu kurmuştur.
- Bay G., 1992 yılından itibaren İtalyanca avukat anlamına gelen "avvocato" sıfatını kullanmaya başlamıştır.
- Milan Baro Konseyi, baroya kayıtlı olmaksızın bu sıfat ile İtalya'da kalıcı şekilde profesyonel etkinlik sürdürmesi nedeniyle Bay G.'ye 6 ay meslekten men cezası vermiştir.
- Bay G., bunun üzerine meseleyi ulusal mahkeme önüne taşımış, ulusal mahkeme de meseleyi (iş kurma hakkının yorumunu) ön karar prosedürü aracılığıyla ABAD önüne taşımıştır.

35

35

Temel İlkeler

Öncelik İlkesi

Doğrudan Etki İlkesi

Uygun Yorum İlkesi

Devlet Sorumluluğu İlkesi

36

36

Öncelik İlkesi

Öncelik ilkesi neden ortaya çıkmıştır?

- AB hukuku ile ulusal hukuk, aynı ülke üzerinde birlikte ve yan yana varlıklarını sürdürmektedir.
- Peki, AB hukuku normu ile ulusal hukuk normu birbirleri ile çatırırsa bu çatırma nasıl çözülecektir?

37

37

Öncelik İlkesi / Temelleri

Costa Kararı (Case 6/64)

- İtalya vatandaşı Bay Costa, bir İtalyan elektrik şirketinin pay sahipleri arasındadır.
- İtalya, AET Antlaşması (kurucu antlaşma) yürürlüğe girdikten sonraki bir tarihte bir kanun ile bu şirketi kamulaştırmıştır.
- Bay Costa, yaklaşık 1 Euro'ya denk gelen elektrik faturasını ödemeyerek konuyu mahkemeye taşımıştır.
- Bay Costa'ya göre ilgili kanun AET Antlaşmasına (kurucu antlaşmaya) aykırıdır.
- İtalyan mahkemesi, ABAD'a ön karar prosedürü aracılığıyla başvuru yaparak AB hukuku ile ulusal hukuk arasındaki çatırmanın nasıl giderilebileceği ile bağlantılı soru yöneltmiştir.

38

38

Öncelik İlkesi / Temelleri

ABAD'a göre:

- “[Kurucu antlaşma], sıradan uluslararası anlaşmaların aksine *kendi hukuk sistemini* yaratmıştır. Bu sistem, bu antlaşmanın yürürlüğe girmesi ile beraber *üye devletlerin hukuk sistemlerinin ayrılmaz bir parçası* hâline gelmiştir ve mahkemeleri bu sistemi uygulamakla yükümlüdür.”
- [AB] hukuku, “*bağımsız bir hukuk kaynağı* olarak özel ve orijinal niteliği gereği” “ulusal hukuk hükümleri tarafından etkisiz kılınamaz.”
- AB hukuku normu ile ulusal hukuk normu birbirleri ile çatışırsa AB hukuku normu ulusal hukuk normu karşısında öncelik taşır.

39

39

Öncelik İlkesi / Kapsam

(i) Öncelik ilkesi, AB hukukunun kaynaklarından hangileri açısından kullanılabilir?

- Öncelik ilkesi AB hukukunun kaynaklarının *tümü* açısından kullanılabilir.
- **Dolayısıyla** Kurucu Antlaşma, yani temel serbestî hükümleri, açısından kullanılabilir.

(ii) AB hukuku, hangi ulusal hukuk karşısında öncelikle uygulanır?

- AB hukuku *ister önceki ister sonraki* tarihli olsun *tüm* ulusal hukuk karşısında öncelikle uygulanır.

(iii) Öncelik ilkesi, kim tarafından dikkate alınmalıdır?

- Öncelik ilkesi her ulusal organ (özellikle *ulusal mahkemeler*) tarafından dikkate alınmalıdır.

(iv) Öncelik ilkesi nasıl sonuç doğurmaktadır?

- Öncelik ilkesinin sonucu olarak, AB hukuku normu ile çatışan ulusal hukuk normu *uygulanamaz* hâle gelir.

40

40

20

Doğrudan Etki İlkesi

Doğrudan etki ilkesi neden ortaya çıkmıştır?

- AB hukuku “üye devletlerin hukuk sistemlerinin ayrılmaz bir parçası” olduğuna göre
- üye devletlerdeki gerçek ve tüzel kişiler, bir nevi ulusal hukuklarını kullanabildikleri gibi, AB hukuku normuna dayanarak da, örneğin ulusal mahkemeleri önünde bu normu ileri sürebilecek midir?

41

41

Doğrudan Etki İlkesi / Temelleri

van Gend & Loos kararı (Case 26/62)

- van Gend & Loos, Hollandalı bir ithalat-ihracat şirkettir.
- Bu şirket, Almanya’dan Hollanda’ya kimyasal madde ithal etmektedir.
- İthalat vergisi ulusal gümrük tarifesine göre 1960 yılına kadar %3 iken, 1960’ta %8’e çıkmıştır.
- AET Antlaşması md. 12’ye göre ise üye devletler aralarındaki ithalat vergilerini yükseltmekten kaçınmalıdır.
- van Gend & Loos şirketi, mahkeme önünde bu maddeye dayanarak %8 yerine %3 vergi ödemesi gerektiğini ileri sürmüştür.
- Hollanda ulusal mahkemesi, ABAD’a ön karar prosedürü aracılığıyla başvuru yaparak AET Antlaşması md. 12’nin yorumunu istemiştir.

42

42

Doğrudan Etki İlkesi / Temelleri

ABAD'a göre:

1. Aşama: AB hukukunun ilgili kaynağı doğrudan etki doğurmaya elverişli midir?

- AET Antlaşması (kurucu antlaşma) doğrudan etki doğurmaya elverişlidir; bu yönden:
- “[AB], üye devletlerin kendisi yararına, belirli alanlarda da olsa, egemen yetkilerini sınırladıkları ve öznesi üye devletin yanı sıra onun vatandaşından da oluşan *yeni bir hukuk düzenine* varlık kazandırmıştır. Bundan ötürü [AB] hukuku, üye devlet düzenlemelerinden *bağımsız olarak* bireylere hem yükümlülük yükler hem de hak tanır. Bu hak, antlaşmanın açıkça öngördüğü hâllerin yanı sıra antlaşmanın üye devletlere, [AB] kurumlarına veya bireylere açıkça belirlenmiş yükümlülükler vâzemesi hâlinde de doğar.”

43

43

Doğrudan Etki İlkesi / Temelleri

2. Aşama: İlgili kural doğrudan etkili midir?

- Bir kural, ana hatlarıyla, (i) yeterince açık ve kesin ise, (ii) koşulsuz ise, (iii) uygulanması ya da etkisi yönünden Birlik kurumları veya üye devletlerce önlem alınmasını gerektirmiyorsa (yani takdir hakkına yer bırakmıyorsa) doğrudan etkilidir.

Sonuç

- AET Antlaşması md. 12, bu koşulları taşıdığından doğrudan etkilidir ve “ulusal mahkemelerce korunması gereken bireysel haklar yaratan” bir hükümdür.

44

44

Doğrudan Etki İlkesi / Kapsam

(i) AB hukukunun kaynaklarından hangileri, ne ölçüde doğrudan etki ilkesine elverişlidir?

- AB hukukunun kaynaklarının *hemen hemen* tümü, her yönden doğrudan etki ilkesine elverişlidir.
- Kurucu Antlaşma, **dolayısıyla** temel serbestî hükümleri, hem dikey hem yatay ilişkiler yönünden doğrudan etki doğurmaya elverişlidir.

(ii) Doğrudan etki ilkesi kim tarafından dikkate alınmalıdır?

- Doğrudan etki ilkesi her ulusal organ (özellikle *ulusal mahkemeler*) tarafından dikkate alınmalıdır.

(iii) Doğrudan etki ilkesi nasıl sonuç doğurmaktadır? (öncelik ilkesi ile birleşerek...)

- Özellikle ulusal mahkemeler, bir taraftan önlerindeki meseleye AB hukukunun o normunu *bütünüyle uygulayacak*, diğer taraftan ulusal hukukun o norm ile çatışabilecek hükümlerini *bir kenara bırakacaktır*.

45

45

Doğrudan Etki İlkesi / Koşullar

Bir kural,

- (i) yeterince açık ve kesin ise,
- (ii) koşulsuz ise,
- (iii) uygulanması ya da etkisi yönünden Birlik kurumları veya üye devletlerce önlem alınmasını gerektirmiyorsa (yani takdir hakkına yer bırakmıyorsa)
- doğrudan etkilidir.

Örnek

- ABİHA md. 34: «Üye devletler arasında, ithalata ilişkin miktar kısıtlamaları ve eş etkili tüm tedbirler yasaktır.»
- ABİHA md. 56: «Aşağıda yer alan hükümler çerçevesinde, hizmetin sunulacağı kişinin bulunduğu üye devletten başka bir üye devlette yerleşik üye devlet uyrukları bakımından, Birlik içinde hizmet sunma serbestisine ilişkin kısıtlamalar yasaktır.»

46

46

İç Pazar ve Öncelik İlkesi ve Doğrudan Etki İlkesi

Söz gelimi bir ulusal mahkeme önündeki uyuşmazlık/olay, temel serbestî hükümlerinden herhangi birinin uygulama alanı (kapsamı) içinde kalıyorsa...

O olay yönünden

- ilgili temel serbestî hükmü bütünüyle uygulanır,
- ulusal hukukun o norm ile çatışabilecek hükümleri bir kenara bırakılır.

Sonuçta o olaya *AB iç pazar hukuku* uygulanır ve uyuşmazlık *AB iç pazar hukuku* temelinde çözülür.

47

47

Sistemin İşleyişine İlişkin Örnek (3): Ön Karar Prosedürü ve İlkeler

Pieter, Hollanda vatandaşı olup Almanya'da *Aldi* marketinde kasiyer olarak çalışmakta, ücret olarak da 500 Euro almaktadır. Pieter, günlerden bir gün, kendisi gibi *Aldi* marketinde kasiyer olarak çalışan Alman vatandaşı Helga'nın 750 Euro ücret aldığını öğrenmiştir. Pieter, bu durumda ne yapabilir?

ABİHA md. 45(2) uyarınca: «İşçilerin serbest dolaşımı, üye devletlerin işçileri arasında istihdam, ücret ve diğer çalışma koşulları bakımından, uyrukluktan kaynaklanan nedenlerle yapılan her türlü ayrımcılığın kaldırılmasını gerektirir.»

48

48

Sistemin İşleyişine İlişkin Örnek (3): Ön Karar Prosedürü ve İlkeler

Doğrudan Etki İlkesi	ABİHA md. 45(2) «doğrudan etkili» olduğundan Pieter bu maddeye dayanarak ulusal mahkeme önünde dava açabilir.
Ön Karar Prosedürü	Ulusal mahkeme, ABİHA md. 45(2) AB hukukunun kaynakları arasında olduğundan «ön karar prosedürü» aracılığıyla ABAD'a başvurabilir veya başvurmakla yükümlüdür.
Öncelik İlkesi	ABİHA md. 45(2) AB hukukunun kaynakları arasında olduğundan «öncelik ilkesi» gereği ulusal hukuk karşısında öncelikle uygulanır.
SONUÇ	Sonuç olarak Pieter ABİHA md. 45(2) temelinde ücret farkını alabilecektir.

49

49

ABİHA md. 258

Komisyon, üye devletlerden birinin Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü yerine getirmediği kanısına varırsa, bu devlete kendi görüşlerini sunma imkanı tanıdıktan sonra, bu konuda gerekçeli görüşünü bildirir.

İlgili devlet, Komisyonun belirlediği süre içinde bu görüşe uygun hareket etmezse, Komisyon meseleyi Avrupa Birliği Adalet Divanına götürebilir.

50

50

25

ABİHA md. 259

Bir üye devlet, diğer bir üye devletin Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü yerine getirmediği kanısına varırsa, meseleyi Avrupa Birliği Adalet Divanına götürebilir.

Bir üye devlet, diğer bir üye devlet aleyhine, Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü ihlal ettiği iddiasıyla dava açmadan önce meseleyi Komisyona götürmek zorundadır.

Komisyon, ilgili devletlere kendi iddialarını ve karşı tarafın iddialarına ilişkin gözlemlerini sözlü ve yazılı olarak sunma imkanı verdikten sonra, gerekçeli görüşünü bildirir.

Komisyon, meselenin önüne getirildiği tarihten itibaren üç ay içinde görüşünü bildirmezse, görüşün bildirilmemiş olması, meselenin Divana götürülmesine engel teşkil etmez.

51

51

ABİHA madde 260

1. Avrupa Birliği Adalet Divanı, bir üye devletin Antlaşmalar gereğince üzerine düşen bir yükümlülüğü yerine getirmediğini tespit ederse, bu devlet Divanın kararı doğrultusunda gerekli tedbirleri almak zorundadır.

2. Komisyon, ilgili üye devletin Divanın kararı doğrultusunda gerekli tedbirleri almadığı kanısına varırsa, bu üye devlete görüşlerini sunma imkanı tanıdıktan sonra, meseleyi Divana götürebilir. Komisyon, ilgili üye devlet tarafından defaten ödenmesi gereken miktarı veya gecikmeye bağlı para cezasının miktarını durumun gereklerine göre belirtir.

Divan, ilgili üye devletin kararına uymadığını tespit ederse, bu devlet tarafından defaten ödeme veya gecikmeye bağlı para cezası ödemesi yapılmasına karar verebilir.

Bu usul, 259. maddeye hâlel getirmez.

3. Komisyon, ilgili üye devletin, bir yasama usulü uyarınca kabul edilen bir direktifin iç hukuka aktarılmasına yönelik tedbirleri bildirme yükümlülüğünü yerine getirmediği gerekçesiyle, 258. madde uyarınca meseleyi Divana götürdüğünde, gerekli görürse, ilgili üye devlet tarafından defaten ödenmesi gereken miktarı veya gecikmeye bağlı para cezasının miktarını durumun gereklerine göre belirtebilir.

Divan bir ihlal olduğu kanısına varırsa, ilgili üye devletin, Komisyon tarafından belirtilen miktarı aşmayan bir defaten ödeme yapmasına veya gecikmeye bağlı para cezası ödemesine karar verebilir. Ödeme yükümlülüğü, Divanın kararında belirlenen tarih itibarıyla başlar.

52

52

ABİHA madde 267

Avrupa Birliği Adalet Divanı, aşağıdakiler hakkında ön karar verme yetkisine sahiptir:

- a) Antlaşmaların yorumu,
- b) Birlik kurum, organ, ofis veya ajanslarının tasarruflarının geçerliliği ve yorumu.

Bu tür bir sorunun bir ye devlet mahkemesinde ortaya konması halinde, bu mahkeme kendi kararını vermek için konuya ilişkin bir karara gerek duyarsa, Adalet Divanından bu sorun hakkında karar vermesini talep edebilir.

Bu tür bir sorunun, iç hukuka göre kararlarına karşı kanun yolunun kapalı olduğu bir ulusal mahkemede görülmekte olan bir davada ortaya konması halinde, bu mahkeme Divana başvurmakla yükümlüdür. ...